

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Bemötande av IMM, Karolinska Institutets yttrande

Folkhälsomyndighetens ärendenummer: 03811-2018

Strålskyddsstiftelsen, Vågbrytaren och Elöverkänsligas Riksförbund har getts möjlighet att bemöta IMM, Karolinska Institutets yttrande över ovan nämnda organisationers begäran om rättelse av kapitel 10, Elektromagnetiska fält i miljöhälsorapport 2017.

Karolinska Institutet anger att Miljöhälsorapport 2017 är avsedd att vara en kortfattad sammanfattning av kunskapsläget, inte en detaljerad genomgång av enskilda studier. Våra organisationer är medvetna om detta och den granskning som Strålskyddsstiftelsen gjort är inte heller avsedd att vara en detaljerad genomgång av enskilda studier, utan just en granskning. Tyvärr uppdagades vid denna granskning mycket allvarliga fel i informationen som ges i miljöhälsorapporten.

Med hänvisning till bilagorna med utvecklad talan och kompletterande uppgifter, samt tidigare inlagor, Strålskyddsstiftelsens granskning Miljöhälsorapport 2017 samt Hardell m.fl. svenska forskares granskning av densamma daterad maj 2018, kvarstår vår bedömning av kapitel 10 i Miljöhälsorapport 2017. Kapitel 10 i Miljöhälsorapport 2017 ger en felaktig bild av kunskaps- och forskningsläget om visade hälsoeffekter av elektromagnetiska fält. Det brister allvarligt i den objektivitet och saklighet som krävs av en myndighet. Kvarstår gör även bedömningen att de båda anlitate författarna av kapitlet har intressekonflikter som sannolikt medverkat till den felaktiga och vinklade beskrivningen. Jävsförhållandena har inte redovisats för läsarna av rapporten vilket inte heller är acceptabelt.

Att 10 kapitlet i Miljöhälsorapport 2017 ger felaktig information och brister i saklighet och objektivitet är synnerligen allvarligt eftersom alla som bor i Sverige utsätts för mikrovågor och elektriska och magnetiska fält, samt det förhållande att rapporten ligger till grund för många beslut på alla nivåer i samhället gällande val av teknik samt nödvändiga åtgärder för att skydda människor mot hälsoeffekter av elektromagnetiska fält/mikrovågor och elektriska och magnetiska fält. Från kommunal nivå till regeringsnivå hänvisas det nu till rapportens slutsatser (som är felaktiga). Detta berör även beslut gällande barn och andra särskilt känsliga grupper, exempelvis elöverkänsliga.

Kapitel 10 bör författas av från industrin och ICNIRP oberoende experter pga de uppenbara intressekonflikterna. Dessutom är Anders Ahlbom pga sina tidigare uttalanden och sin broders mångåriga anställning på hög nivå inom Telia, enbart ur denna aspekt olämplig. Experter, utan sådana jävsförhållanden, bör dominera utredning och framtagande av kapitlet. Sex svenska experter utan finansiella bindningar till industri i form av stora forskningsanslag och till ICNIRP har uttryckt allvarlig kritik mot de allvarliga felen i Miljöhälsorapporten 2017. Objektivt måste de anses mer lämpliga att i enlighet med Förvaltningslagens krav på opartiskhet och saklighet

utreda frågan för Folkhälsomyndigheten särskilt som de dessutom tillhör den dominerande uppfattningen i forskarvärlden. Det bör även understrykas att Anders Ahlbom ansågs ha intressekonflikter som gjorde honom olämplig att utreda cancerriskerna med radiofrekvent strålning för IARC:s räkning år 2011, men att däremot två av de svenska forskarna som kritiserat Miljöhälsorapporten (Lennart Hardell samt Igor Belyaev) deltog och inte hindrades att utreda frågan objektivt pga jäv enligt IARC:s bedömning.

Vi konstaterar att IMM, Karolinska Institutet, inte bemött kritiken som framförts av de sex svenska forskarna och läkarna, Lennart Hardell, Lena Hedendahl, Michael Carlberg, Fredrik Söderqvist, Kjell Hansson Mild och Igor Belyaev, som bilagts ärendet. Vi tolkar detta som att man inte har synpunkter på deras kritik

Vår begäran kvarstår därmed om ett överklagningsbart beslut med ert ställningstagande gällande vilka åtgärder Folkhälsomyndigheten avser vidta för att korrigera felen och den bristande objektiviteten och sakligheten i rapporten och därmed förebygga de skadeverkningar som blir följden av en så felaktig rapport som felinformerar om befintliga vetenskapliga belägg för mycket allvarliga hälsokonsekvenser.

Den 6 januari 2019

Mona Nilsson, Ordf.
Strålskyddsstiftelsen

Marianne Ketti, Ordf.
Elöverkänsligas Riksförbund

Gunilla Ladberg, sekr.
Föreningen Vågbrytaren

Bilagor:

1. Angående IMM:s yttrande gällande begäran av rättelse av Miljöhälsorapport 2017, kapitel 10, författat av Anders Ahlbom och Maria Feychting
2. Bemötande av yttrande av M. Feychting (MF) och A. Ahlbom (AA) daterat 2018-11-13
3. Gällande jäv och A. Ahlboms ((AA) och Maria Feychting (MF) jävsdeklarationer